

rajas—, també entre els dotze apòstols va haver-hi un traïdor.” Amic de Pinochet, Sodano havia organitzat el viatge del papa a Xile el 1987, amb el qual fou legitimat el dictador; també Sodano va demanar al Govern britànic que permetera a Pinochet tornar a Xile quan estava pendent d'extradició.

I mentre l'Opus es cobria de privilegis en el Vaticà, Joan Pau II va carregar contra organitzacions i tendències renovadores. A més de porgar els jesuïtes, va desactivar els membres de la teologia de l'alliberament, desacreditada per monsenyor Alfonso López Trujillo, aff a l'Opus i actual president del Pontifici Consell per a la Família. El papa va fer visible aquesta condemna durant un viatge a Nicaragua, on va amonestar públicament l'exministre de Cultura sandinista, el sacerdot Ernesto Carde-

nal, retransmesa per totes les televisions del món.

L'Opus té, a més, les simpaties d'Estanislao Diwysz, el fins ara totpoderós secretari personal del papa Wojtyla. I a més dels cardenals Sodano, Ratzinger i López Trujillo, està lligat directament a l'Obra el president del Consell Pontifici per a la Interpretació dels Textos Legislatius, l'espanyol Julián Herranz Casat, i en el col·legi cardenalici tenen l'arquebisbe de Lima, Juan Luis Cipriani. A través de Justo Mullor, l'Obra controla l'Escola Diplomàtica de la Santa Seu, en la qual es formen els nuncis i els consellers de totes les nunciatures del món. I un dels papables amb major prestigi, el cardenal de Milà, Dionigi Tettamanzi, és considerat pels vaticanistes com pròxim a l'Opus Dei. A l'estat espanyol compten amb la simpatia de quasi tots els bisbes, però no-

més han col·locat un dels seus, monsenyor Gil Hellín, al capdavant de l'arxidiòcesi de Burgos.

Què ocorrerà quan siga nomenat el nou papa? Dels tres moviments de l'Església catòlica que s'han vist afavorits pel llarg papat de Joan Pau II, Opus Dei, Comunió i Alliberament i Legionarios de Cristo, la gran vencedora és sens dubte l'organització fundada per Escrivà. “La irrupció de grups més agressius, com els Legionarios de Cristo—assegura un catedràtic de l'entorn docent dels jesuïtes—, ha ajudat l'Opus a aparèixer com més presentable. L'existència d'una dreia més a la dreia, sens dubte, els modera i, a més, l'Opus, enfront de l'agressivitat dels Legionarios, manté una estratègia de resistència que, a la llarga, els sol donar bons fruits.”

Marià Sánchez Soler

Jesuïtes: els desnonats de Wojtyla

Malgrat ser pilar de la resistència papal contra la Reforma protestant, evangelitzadors incansables i propagadors de l'esperit del Concili Vaticà II, el pontificat de Joan Pau II ha estat particularment atziac per als jesuïtes.

El 28 de setembre del 1978 Roma restà trasbalsada, el nou papa Joan Pau I, elegit tot just feia un mes, moria en estranyes circumstàncies, encara avui no esclarides, a les seues estances vaticanes. Aviat correngué el rumor que havia estat enverinat, però tot fou aviat tapat. Un nou conclave elegí el polonès Karol Wojtyla nou cap de l'Església. Inspiració de l'Esperit Sant? Elecció per designi diví? Els romans, certament, restaren esmaperduts amb l'aparició d'aquell polonès estirat, de només cinquanta-vuit anys, que obtingut les regnes de l'Església.

Tanmateix, no fou l'atzar ni la divinitat qui encimbellà l'arquebisbe de Cracòvia al capdamunt de la jerarquia vaticana. Els sectors més immobiliers de l'Església pugnaven amb els oberturistes per col·locar al seti de Sant Pere la persona més adient als seus interessos, i una organització integrista, l'Opus Dei, esmerçava tota

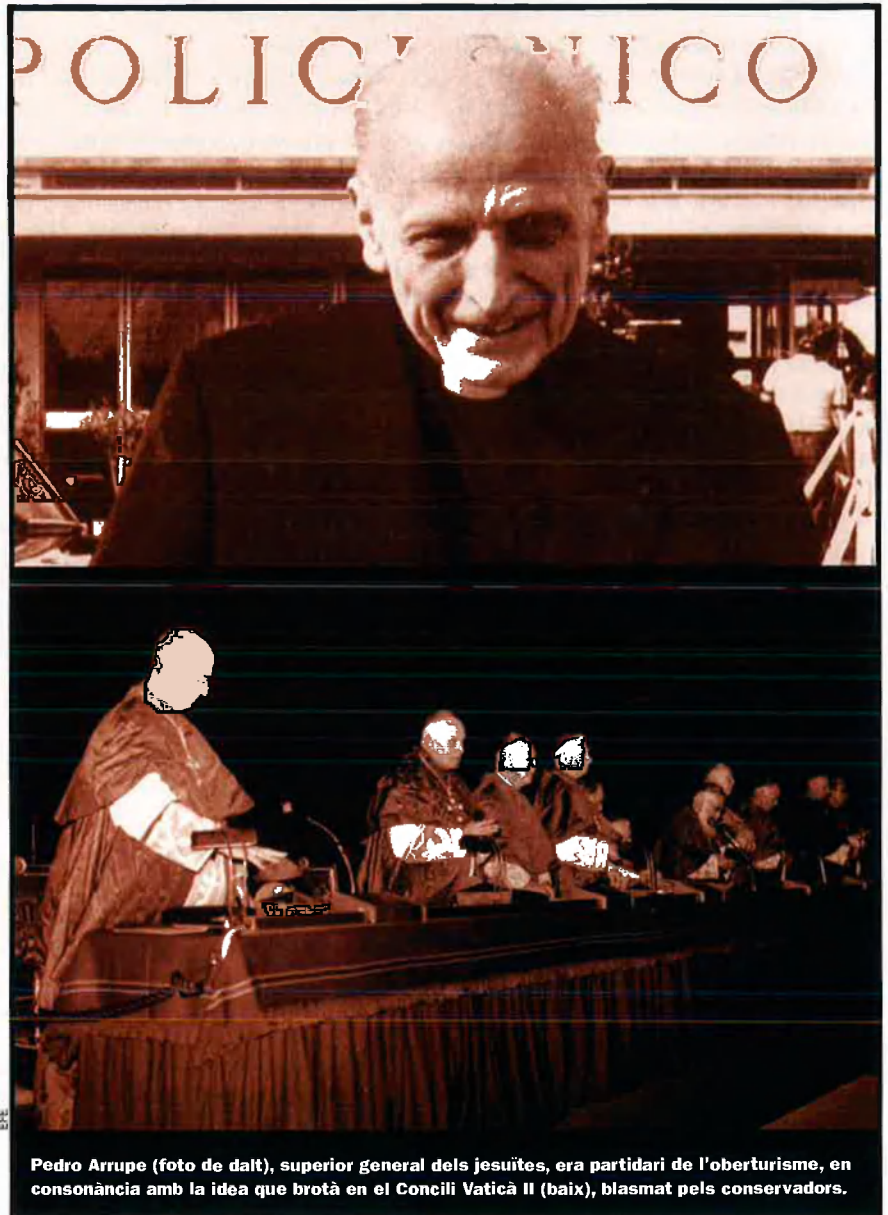
la seua influència i capital humà i pecuniari per col·locar un home seu o proper al capdavant de l'Església. El seu home era, efectivament, Karol Wojtyla, que complia a la perfecció el perfil requerit.

'Habemus papa'. Roma, 16 d'octubre del 1978. Karol Wojtyla apareix a la balconada de la basílica de Sant Pere. Res era casual, l'Obra havia passat definitivament el Rubicó i ara les seues hosts es preparaven per la conquesta de la cúria romana. Dos personatges molt lligats a l'Opus, un, l'espanyol Eduardo Martínez Somalo, nunci a Colòmbia, arribà a la Secretaria d'Estat (avui és cardenal camerlenc), mentre l'altre, el cardenal Pietro Palazzini, era nomenat prefecte de la Congregació de les Causes dels Sants. Alhora, un membre numerari de l'Obra, el metge espanyol Joaquín Navarro-Valls, es convertí en director de l'oficina de premsa de la Santa Seu, amb

Joan Pau II aprofità la mala salut del superior general per protagonitzar un gir conservador en el si de l'orde

un protagonisme mediàtic que s'ha pogut copsar al llarg del pontificat i sobretot en els darrers anys. L'ascens de l'Opus, però, coincideix amb la repressió de les tendències renovadores, la condemna de la teologia de l'alliberament i les purgues en el si de la Companyia de Jesús. L'any 1981, el superior general dels jesuïtes, el basc Pedro Arrupe, de tendències oberturistes, patí un greu atac que delmà la seua salut. Joan Pau II aprofità l'avinentesa per protagonitzar un gir conservador al si de l'orde, encomanà la direcció a l'italià Paolo Dezza, ja octogenari, amb la col·laboració del pare Pittau, provincial de la Companyia al Japó, tots dos oposats a les tesis renovacionistes d'Arrupe.

El papa, així, desballestava l'orde, perquè incidia en el seu normal funcionament intern, tot impeding que el vicari general Vincent O'Keefe assolira el càrrec del superior malalt. L'acció, a més a més, limitava definitivament la influència de la Companyia en benefici de l'Opus, mentre s'insistia en la condemna a la teologia de l'alliberament, assumida per gran nombre de jesuïtes, sobretot al Tercer Món. Més endavant, Joan Pau II impedí la reforma de la Companyia, que tractava d'eliminar la jerarquia tradicional en favor d'una major democratització. L'aposta del pontífex per l'autoritarisme era evident. Quan els teòlegs jesuïtes Antonio de Mello, Roger Haigh i Jacques Dupuis tractaren de crear punts d'enteniment amb l'espiritualitat oriental, en una aposta pel pluralisme

Pedro Arrupe (foto de dalt), superior general dels jesuïtes, era partidari de l'oberturisme, en consonància amb la idea que brotà en el Concili Vaticà II (baix), blasmat pels conservadors.

religiós, el papa els llançà els seus inquisidors.

El compromís social. La Companyia de Jesús, l'orde fundat per sant Ignasi de Loiola (1491-1556), havia conegut un gran camí, des del seu protagonisme contrarreformista a Trento (1545-1563), fins a experimentar el rebuig i l'enfrontament amb els poders temporals: Portugal els expulsà el 1759, a França foren dissolts, mentre l'Espanya borbònica, Nàpols i Parma els expulsaren el 1767 i finalment el papa Climent XIV dissolgué l'orde el 1773. Restaurada per Piu VII (1814), es plegà a les exigències conservadores de l'Europa postnapoleò-

nica, tot i haver militat en el progressisme social en el segle anterior.

El pontificat de Lleó XIII (1878-1903), quasi tan llarg com el del darrer papa, significà una preocupació per la qüestió social inèdita al Vaticà fins a aleshores, malgrat que Lleó XIII era un antisocialista convençut. Les encíclics "Inmortale dei" (1885), "Diuturnum illud" (1881) i molt especialment "Rerum novarum" (1891), tractaren de donar resposta a l'impacte del capitalisme i la industrialització en la societat. Els jesuïtes aviat escoltaren la crida del pontífex, no debades el pare jesuïta Luigi Taparelli d'Azeglio participà en la redacció de la darrera encíclica, on, entre

altres coses, es defensava el dret dels assalariats a sindicar-se i percebre sous dignes. Es posaven, doncs, les bases del catolicisme social, una mena de mitjancer entre la passió revolucionària d'uns i el capitalisme ultraliberal dels altres.

Però l'empenta definitiva la donà el Concili Vaticà II (1962-1965), veritable pedra angular de l'Església del segle XX, blasmat per l'ala més conservadora de la clerecia, recelosa de tot canvi. El concili convocat per Joan XXIII, el qual tènicament era continuació del Vaticà I (1870), que la guerra francoprussiana obligà a posposar, definí la identitat litúrgica de l'Església catòlica i la funció dels laics, tanmateix, alhora, suggeria que el camí del credo romà no era l'únic per assolir la salvació. No advertí, però, si la via que calia seguir finia allí o si hi cabria la possibilitat de més reformes en un futur. En definitiva, el Vaticà II diversificà el món catòlic i, evidentment, els jesuïtes, que donarien des de militants pacifistes, com el pare Daniel Ber-

Obviada pel pontífex, apartada dels llocs de decisió, la Companyia redefiní la naturalesa de la seva missió

rigan, empresonat el 1970 per cremar fitxes de reclutament per a la guerra de Vietnam, a conspicus col·laboradors dels governs conservadors, com el pare John McLaughlin, ajudant precisament del president dels EUA Richard Nixon.

En l'actualitat, la Companyia de Jesús té més de 20.000 membres repartits per

tot el món, que aixequen el Concili Vaticà II com a bandera. N'hi ha de progressistes i de més conservadors. Obviats pel pontífex, apartats dels llocs de decisió de l'Església, la Companyia redefiní la naturalesa de la missió jesuïta a la XXIV Congregació General de l'orde (1995), atenent a la seua diversitat, però com a hereva directa de les aspiracions del Concili Vaticà II, que la política papal havia deixat al bagul dels records. Així, cal destacar el compromís de l'orde amb altres confessions cristianes i no cristianes, la renovació del sentit de "justícia", tan assumit per la Companyia des de la seua fundació, com la justícia amb les dones, ja que reconeix que l'aparell eclesial ha estat injust amb elles. Els jesuïtes propugnen un cristianisme regionalitzat, no tradicionalista, que respongui a necessitats i costums locals, és a dir, un desafiament a la jerarquia i a les maneres de la cúria vaticana hereva de Joan Pau II.

David Garrido

UTILITZA LA LLENGUA

ᲔᲗᲗᲗᲗᲗᲗ ᲔᲗ ᲗᲗᲗᲗ ᲗᲗᲗᲗ
Sxedden' iis nnek / nnem

Use your tongue

سجمل اللسان د يالك
Usa la llengua

舌を使ってね
Utilise la langue

کتالان بولنا کیجئے
Utiliza la lengua

Organitzada per
PIATAFORMA PER LA LLENGUA
www.piataforma-llengua.org

Català pont de cultures

Un viatge pels sons i les cultures de la Mediterrània

Dissabte, 23 d'abril

BARCELONA

A partir de 2/4 d'11h del matí a la Plaça Catalunya

Activitats lúdiques, trencaclosques gegant, parlaments de les associacions de nouvinguts, espectacle poètic i coral

A 2/4 d'1h de la tarda

Acte central

A partir de 2/4 de 8h del vespre al Palau Sant Jordi

Concert per la cultura en català!

SABADELL

A partir de les 9h del vespre a la Plaça Doctor Robert

Concerts i rapsòdia per la llengua i la cultura (Desgel, Kanimambo i Rauxa)